

Három új *Colias*-fajváltozat.

Irta A. Aigner Lajos.

A pillangók egyik szép csoportja, a Pieridák családjához tartozó *Colias*-nem legtöbb faja tudvalevőleg rendkívül változó úgy rajzra és színezésre mint alakra nézve is. A legváltozóbb s ennél fogva phylogenetikailag legfiatalabb kétségkívül az európaszerte közönséges *C. Hyale* L., a melyből akár száz példányra menő sorozatot lehetne összeállítani, úgy hogy egyik a másiktól bizonyos tekintetben eltérne.

Az eltérésre kevesebb hajlamot tanúsít a többi három, nálunk honos faj t. i. *C. Chrysotheme* Esp. *C. Myrmidone* Esp. és *C. Edusa* F., a melyeknél főleg a nőstény variál, a mi annál feltűnőbb mert a lepkéknél is általában a nőstény képviseli a conservatív elemet. A három közül az utolsó helyen említett faj az, melynek nősténye leginkább változik. Ez a változási hajlam határozott irányú: a hím rajzát megközelíteni, azaz: eltüntetni azokat a sárgás pettyeket, melyek mindkét szárny széles fekete oldalsávjában állnak. Ennélfogva feltehető, hogy eredetileg a hím is ily (♂) rajzolatú volt, és hogy a nőstény mostanság igyekszik őt átalakulásában utólni. Az átalakulás az alsó szárnytól indul ki; több oly *Edusa* nőstényem van, melynél az az alsó szárnyon csaknem teljesen bekövetkezett, holott a felső szárny ritkábban tünteti fel ezt a jelenséget s úgy látszik mindig karöltve az alsó szárny elhomályosodásával. Ily teljesen elsötétedett példányt csak kettőt ismerek; az egyik saját gyűjteményemben foglaltatik. Ezt néhány év előtt Budapesten Uhl József fiatal lepkész fogta. Ennek a példánynak oldalsávja egészen fekete, csupán a felső szárnyon látni két apró sárga petty némi nyomát. Ezt a szép eltérő alakot Páve l János érdemdús lepkészünk után *ab. Páveli*-nak kívánom elnevezni. Ugyanaz a hajlam mutatkozik a *C. Myrmidone* nőstényénél is; illető példányomon ez az átalakulás még nem tökéletes, a mennyiben a sárga pettyek nyoma még mind a két szárnyon eléggé tisztán megvan.

Az utóbbi fajnál, valamint az *Edusa*-nál más irányú elváltozás is fordul elő, mely abban nyilatkozik, hogy a nősténynél a rajz megtartása mellett, az élénk sárga szín fehérré vagy halvány

sárgás fehérré változik. Ilyenek: *Myrmidone ab alba* Stgr. és *Edusa ab. Helice* Hb. A *Chrysotheme*-nek ily fehér alakja eddigelé ismeretlen volt; 1897. augusztus 25-én azonban a nálunk is megfordult angol lepkésző, Miss Fountaine M. E. fogott Bécs környékén, Mödlingen egy példányt, mely a rajzot híven megtartva csak fehér színe által különbözik; mellső szegélye és rojtozata azonban ibolyás tünető, az alsó szárnyon levő sárga petty pedig élénken ír ki a szürke alapról. Ezt az érdekes alakot, a felfedezőnő kívánságához képest még élő dajkája Mrs. Hurley Mary tiszteletére *ab. Hurleyi*-nek nevezem el.

Hasonló eltérése van a *C. Heldreichi*-nek is, melyet ugyancsak Miss Fountaine fedezett fel. 1901. június hó vége felé ugyanis Görögországban járt, és Morea félszigetén a Kalavryta városához közel levő 2355 m. magas Chelmos-hegyen az említett fajnak számos példánya közt néhány oly nőtényt is fogott, mely a színben eltérést ép oly határozottan tünteti fel, mint az említett három fajé, azaz a törzsfajnak a szárnyak közepsterén levő élénk barnás sárga színe épúgy mint az oldalsávbán álló citromsárga pettyek színe fehéressé vált, mi által a felső szárny tömezejében és mellső szegélyén levő s az egész alsó szárny nyat elfoglaló szürke árnyalat annál sötétebbnek, az utóbbiban álló sárga középső petty pedig annál élénkebbnek látszik; míg az alsó szárny sárgászöldes tünető. Ennek az elszínezésnek megfelel a fonák oldal is: itt is a felső szárnyon pótolja a sárgát a fehéres szín, az alsó szárny pedig sárgásabb szürke a törzsfajénál. Ezt a szép fajváltozatot a felfedezőnő után *ab. Fountainei* név alatt kívánom az irodalomba bevezetni.

A bogárfuttatóról.

Irta Csiki Ernő.

A bogárvilág, vagy helyesebben mondva az apró bogarak ismerete különösen a bogárrosta általános elterjedése és használata óta haladt nagyot.

A bogárrosta használatáról és annak fontosságáról annak idején Reitter értekezett¹⁾. Részletesen ismertette a különféle

¹⁾ Reitter Edm., Das Insectensieb, dessen Bedeutung beim Fange von Insecten, insbesondere Coleopteren und dessen Anwendung. (Wiener Entomologische Zeitung V. 1886. p. 7—10, 45—56)